

Dlui Kerekes Dumitru, plugar
KISBÁNYA
653
up. Alsófernezely
Saztmár m.

BUNEA ARDEALULUI

A magyarországi románok szócsove — Organ de afirmare al Românilor din Ungaria

Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redacția și administrația:

Kolozsvár—Cluj, Str. Deák Ferenc-utca 36. Telefon: 17-49

Căsuța poștală Nr. 3.

Adunarea eparhială a Episcopiei ortodoxe-române de Kolozsvár-Cluj-Vad și Feleac

— Liturghia arhierescă — Lucrările Sinodului eparhial — Asistența —
— Cuvântul P. S. S. Episcopului Nicolae Colan —

Duminecă, 18 Mai s'a desfășurat în localitate deschiderea adunării eparhiale anuale (Sinodul eparhial) al Bisericii ortodoxe române din Transilvania de miazănoapte.

LITURGHIA ARHIEREASCĂ

Intre orele 10—12 s'a slujit în monumentală Catedrală Sf. Liturghie arhierescă de către P. S. S. Episcopul Nicolae Colan, înconjurat de: I. P. C. dr. V. Sava și I. Goron, Protoierei Stavrofori și consilieri referenți la Episcopia Vadului, Feleacului și Kolozsvár-Clujului: I. P. C. Evuțianu Protoiereu și Consilier eparhial referent la Episcopia Nagyvárad-Oradea, P. C. I. Maloș Protopopul Szászrégen Reghinului, P. C. T. Ungureanu Pro-

Cuvântarea P. S. Nicolae

In ecoul imnului de biruință: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dându-le. Vlădica Nicolae Colan, cărmăciul luminat al corăbiei Bisericii din aceste părți și ale destinelor credincioșilor ei și-a început cuvântul, zicând: Domnilor deputați și iubii mei fii sufletești, încă suntem învăluiți în lumina praznicului învierii al cărui imn de biruințe ne stăruie în inimi. De aceea adun toate simțirile legate de Mântuitorul praznic în creștinul și străbunul salut, zicându-vă: Hristos a înviat!

Răspunsul spontan: Adevărat, că a înviat — ieșit din inimile tuturor celor de față și într'un singur glas, a fost mărturisirea nezdruincată în învierea a ceea.

Și cuvântul arhieresc a continuat după datină să depene recapitularea momentelor mai însemnate petrecute în viața Eparhiei dela ultima adunare până în ziua de astăzi.

Subliniază faptul, că ne găsim la o mare cotitură în istoria neamurilor.

Până acum a voit Dumnezeu ca acest colț de pământ să fie scutit de obuze. In deosebi noi Români am fost despărțiți și împărțiți.

Ne-am recules repede prin nădejdia în purtarea de grije a lui Dumnezeu, care prin Biserica Fiului Său ne-a întărit într'un necazuri și ne-a ținut drepti în izbeliștea furtunilor năpraznice.

Toate neamurile își pun nădejdia în Dumnezeu, dar în sânul neamului nostru se pare, că niciodată inima n'a bătut și nici nu s'a împreunat într'o mai

toiereu, parohul Capelei ortodoxe române din Budapest, C. Sa preot A. Faur Prof. de religie în Kolozsvár-Cluj, Arhid. V. Bogdan și Diacon V. Cănda.

Predica zilei a fost rostită de părintele A. Faur.

INVOCAREA DUHULUI SFANT

La sfârșitul Sf. Liturghii, Prea Sfințitul Nicolae, prin îndatinata rugăciune a invocat venirea Duhului Sfânt peste membrii și lucrările adunării eparhiale.

După sfânta slujbă din Catedrală, deputații eparhiali au trecut în sala festivă din palatul reședinței episcopale, unde a avut loc deschiderea adunării prin cuvântul luminat, al P. S. Episcop Nicolae Colan, de față fiind și un însemnat număr de credincioși mireni.

P. S. Sa Episcopul N. COLAN

frățească nădejde și rugăciune ca și acum. De pretutindeni, cei răsleți cu trupul și ca număr, dar nu cu sufletul se împreună în aceeași rugăciune și nădejde în purtarea de grije a Bunului Părinte Ceresc: Și nu este arătare și chip mai minunat sub soare și chiar din-

Cum am mai fost, suntem iarăși alături cărturari și țărani în nezdruincată frăție și în acest duh s'a încheiat anul nostru bisericesc și de gospodărire bisericească.

Acți la centru ne-am dat silința să vedem de necazurile tuturor fiilor Bisericii noastre.

Cuvântul care l-a rostit odinioară dumnezeescul Apostol Pavel, zicând: Care se smintește și eu să nu mă aprind! (de grija mântuirii lui) — păstrând proporțiile cuviincioase și deosebirea asemănării, pot să-l rostesc și eu — căci

orice sminteală în cele ale mântuirii, Bisericii și păstorilor ei încredințată, ori de unde mi-a venit știrea ei m'a aprins de grija împlinirii rostului dela Dumnezeu dat mie într'un păstorirea turmei celei cuvântătoare.

Bună parte dintre smintele și necazuri au fost pricinuite din lipsa de preoți.

Altă greutate am întâmpinat din lipsa de cateheți. Dar și aceasta ne-am străduit să o plinim. Acolo, unde n'am

Școlile confesionale

Planuri pentru viitor? In vârtejul istoriei actuale cine ar îndrăzni să facă!

Totuși stăruim asupra unuia și anume, asupra planului referitor la școlile confesionale. In momentul de față nu avem nici una afară de Academia teologică. Și aceasta nu din pricină că nu ne-am fi cerut dreptul de a le avea.

Este o poruncă și încă dela Hristos: de a-i învăța pe oameni cuvântul Evangheliei mântuitoare și a-i zidi pe stâncă tare a credinței. Dar cum va crede cineva de nu va auzi și cum să audă dacă nu i se va propovădui. Iată izvorul de drept divin al Bisericii și al școalelor sale.

In școli numai Biserica lui Hristos, pe care nici porțile iadului nu o vor sfărâma, poate lucra minun!

Dar bine să luăm seama, că Evanghelia nu-i numai un loc de refugiu unde să-ți cauți scăparea. Nu! Ci Evanghelia este un duh de viață nouă și ea pretutindeni, în toate domeniile vieții trebuie să-și judece puterea ei ziditoare.

Le rezolvirea chestiunilor școlare sunt sigur că voi avea concursul cucerniceii preoțimi și al iubitorilor mei credincioși mireni.

De încheere P. S. Sa aduce cuvenitul omagiu de pioasă amintire membrilor adunării eparhiale cari nu mai sunt printre cei vii. Mulțumește preoților colaboratori apropiați și mai departe cât și celor care au ținut să înalțe sărbătoarea acestei adunări eparhiale pe care o declară deschisă.

Dă cuvântul Părintelui Consilier eparhial dr. V. Sava, care face apelul nominal al deputaților sinodali.

Din eparhia Vadului, Feleacului și Kolozsvár-Clujului sunt de față următorii 10 deputați:

1. Dr. V. Sava, 2. Laur. Curea, 3. I. Goron, consilieri eparhiali; 4. Dr. Gh. Munteanu, Rectorul Acad., 5. Z. Man, protopop în Dés-Dej; 6. Șt. Gheție, protopopul Lăpos-Lăpușului; 7. I. Maloș, protopopul Szászrégen-Reghinului; 8. Dr. I. Prodan-Dej; 9. Dr. Eug. Nicoară Szászrégen-Reghin; 10. Dr. I. Lazar Beszterce-Bistrița.

Din eparhia Nagyvárad-Oradea, acum prin delegație sub păstorirea și stăpânirea

putut trimite, ca să rămână preoți și cateheți pentru creșterea în dreapta credință a tineretului, am trimis să rămână cuvântul scris. Spre acest scop am tipărit trei manuale de religie pentru școlile populare, frumos și înțeles al cătuite de Părintele Prof. Fl. Mureșanu.

Pentru gospodărirea sufletească am mai trimis la propoveduire și alte cărți pe care le-am scos cu mari sacrificii și dintre care potrivit făgăduinței ca în fiecare an, la adunarea eparhială și acum vă stau mărturie aci pe aceasta masă: **Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos** povestită pe înțelesul tuturor (339 pag.) de Prof. dr. G. L. Munteanu; **La răscrucea vieții** (pag. 100) de dr. Eug. Nicoară și broșura: **Din viețile Sfinților Antonie cel Mare, Macarie Egipteanul și Efreem Sirul** de Preot Fl. Mureșanu.

Paralel cu grija de cele sufletești, n'am nesocotit nici cele materiale, ci le-am apărut.

canonică a P. S. Nicolae Colan, sunt prezenți următorii trei:

1. Protosincol I. Dinu, vicar Nagyvárad-Oradea; 2. I. Evuțian, cons. eparh. Nagyvárad-Oradea; 3. Dr. L. Lazar, prof. univ.

Adunarea nefiind în număr nu s'a putut purcede la desfășurarea lucrărilor; de aceea ședința s'a închis.

Pe lângă deputații prezenți mai însemnăm pe acest răboj de cronică și numele acelora care poartă la inimă interesele și buna propășire a Bisericii. Am putut însemna dintre cei prezenți la ședința solemnă de deschidere pe d. dr. Liviu, Pop, medic Kolozsvár-Cluj; E. Pleșa, procuristul Băncii Românești, Kolozsvár; Benjamin Ardelean, casierul Băncii Agrare Kolozsvár; Dr. Victor Pop, adv. Kolozsvár; Prof. V. Vlad și prof. Academiei teologice; Tr. Putici dela Banca „Vatra”, etc...

La masa dela amiază, deputații au fost oaspeții P. S. Sale episcopului Nicolae.

In aceeași zi la orele 19, corul Episcopiei sub conducerea P. C. cons. S. Curea a dat un frumos concert religios în catedrală.

Am dori ca înaltul for de conducere al Bisericii să-și poată relua lucrările cât mai curând spre binele credincioșilor și cuvenita cinstire în sânul neamului al numelui lui Dumnezeu.

REP.

Englezii au continuat bombardarea aerodromurilor din Siria

— Au căzut numeroase victime din rândurile populației civile și ale armatei. —

Ankara 19. (DNB.) — După cum se anunță din Beirut, aviatorii englezi au continuat și Sâmbătă dimineața bombardarea aerodromurilor din Siria. Atacurile au avut numeroase victime în rândurile populației civile. Francezii au pierdut foarte mulți ofițeri și soldați. (MTI.)

ROMA 19. — In capitala Italiei a fost sărbătorită Duminică ziua italienilor din străinătate. Oratorii au relevat rolul civilizatoriu al Italiei și valoarea muncii italienilor din streinătate.

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

CALENDAR

Marți, 20 Maiu 1941

Prăznuiri

ORTODOCȘII: pe Talalei
CATOLICII: pe Bernard.

Pomeniri

20 Mai 1815:

După înfrângerea lui Napoleon, puterile europene s'au adunat pentru a hotărî soarta țărilor și a popoarelor din Europa. Taleyland a isbutit să apere interesele Franței. Un mare rol a jucat Metternich, reprezentantul Austriei. S'a înființat „Sfânta alianță” în contra lui Napoleon, a celor trei suverani: Francisc al Austriei, Alexandru al Rusiei și Friederic Wilhelm al Prusiei. Austria a luat Lombardia, Veneția și Dalmația, Prusia a primit Posenu și alte provincii din stânga Rinului. Se garantează neutralitatea Elveției, iar Belgia și Olanda se unesc pentru a forma un regat.

RADIO

Marți, 20 Mai 1941

Budapest I.

6.40: Ora dimineții. — 7: Știri, comunicări, plăci și patefon. — 10: Știri. — 10.20: Conferință. — 10.45: Revista modei. — 12: Clopote. — 12.10: Concert de fanfară. 12.40: Știri. — 13.30: Concert de salon. — 14.30: Știri. — 15.40: Sfatul gospodăresc. 16.10: Ora copiilor. — 17.30: Concert de țigani. — 19: Știri în l. română. — 20.45: Retransmisiune dela Operă (Prăbușirea Zeilor). 21—21.40: Știri. — 23.25: Muzică de țigani. 24: Știri.

București

6—7.30: Ora dimineții. — 12: Muzică de prânz. — 13: Radio-jurnal II. — 13.15: Continuarea programului. — 13.50: Serviciul de știri germane. — 14: Radio-jurnal III. — 14.20—15: Cântec românești. — 17.30: Radio-jurnal IV. — 18: Muzică de după amiază. — 18.45: Literatură noastră populară. — 19: Continuarea programului. — 19.30: Cântec din Basarabia. — 19.50: Serviciul de știri germane. — 20: Radio-jurnal V. — 20.15: Muzică populară. — 21: Ora Germaniei. — 22: Polci, mazurci, gavoteși, valsuri. — 22.15: Elene și Costici. — 22.30: Radio-jurnal VI, sport. — 22.50: „La Santa Lucia”. — 23.30: Jurnal pentru străinătate în l. germană, italiană, franceză și engleză. —

Despre boalele de cari ne putem păzi

II.

Sunt multe pricini care fac trupul omului pradă seminței boalelor. Astfel un tată și o mamă slăbănogi, bolnăvicioși, au să dea naștere la copii, cari au să zacă numai, ori au să se bolnăvească pentru o nimica toată. Vârsta apoi par'că chiamă anumite boale: bube la copiii mici, pentru că copilul mic e murdar de felul lui; coriu (pojar), scarlatină și altele până la 10 ani; tifos până pe la 25 de ani, reumatism mai pe urmă. Și doar de toate boalele acestea ne putem păzi. Femeile din pricina sarcinei și a alăptării sunt mai supuse boalelor, pentru că sunt mai slăbite și când au copilul în sânul lor și când îl au la sân. Meșșugul pe care îl are un om poate înrăuri asupra sănătății lui, pentru că nu toate meșșugurile îl lasă pe om să lucreze în larg, ca la meșșugul plugăriei. Insfârșit asupra boalelor mai înrăurește și starea omului: peste cel sărac totdeauna boalele au să dea mai ușor, și când se îmbolnăvește are să se lecuiească mai greu, pentru că nu are cu ce se căuta, ori n'are vreme să se caute.

Am spus că sămânța boalelor se găsește și în văzduh și în pământ și în apă. Să vedem dacă avem probe.

Mai înainte însă de a vorbi despre sămânța boalelor din văzduh, adică din aer, sunt dator să vă fac să înțelegeți ce-i acela văzduh, ce-i acela aer.

Corul Episcopiei Ortodoxe Române

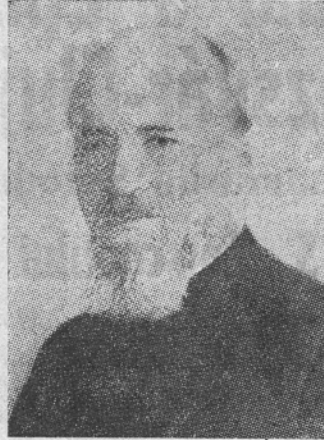
Duminică, în 18 Mai, corul Episcopiei ortodoxe române din localitate, sub conducerea P. C. Consilier Eparhial, Laurențiu Curea, a dat un nou concert religios, de data aceasta în onoarea distinșilor oaspeți, sosiți în vederea adunării eparhiale. Dat fiind că programul a fost compus în onoarea oaspeților, el a cuprins unele puncte, pe care credincioșii catedralei ortodoxe le-au mai auzit, dar ni s'a dat în schimb prilejul să ascultăm la acest concert și bucăți cântate acum pentru întâia oară, cum a fost: „Fericiți sunt acei, pe care i-ai primit”, de Koczenovsky și „Nu pricep Curată”, de G. Cucu, de o factură cu totul deosebită de aceea a restului punctelor din program. „Nu pricep Curată” are bogate părți de solo, cari au fost susținute de vocea de bariton dulce, a dlui Bândilă.

Corul a fost și de data aceasta la înălțimea la care ne-am obișnuit să-l știm totdeauna sub conducerea baghetei măiestre a dlui consilier Laurențiu Curea. Domnia Sa a reușit să închege într'un tot armonic vocile disciplinate ale câtorva teologi, părinți și copiilor lor, ale câtorva doamne, care-și rup prețiosul timp închinat gospodăriei, ascultând cu toții chemarea stăruitoare a animatorului cu figură de patriarh, ce nu voește să cunoască răgazul odihnei, nici piedecile, ori de câte ori e vorba de o faptă culturală, ce înalță neamul.

Execuția a fost fără greș și caldă. Cântecul coborau din înalta boltă a catedralei, printre candelabre și coloane. Era atâta armonie între sfințenia cântecelor și înălțimea bolților, între podoabele coloanelor și înfloriturile vocilor, între luminile candelabrelor și luminile aprinse în suflete de melodie.

Uneori melodia era aproape stânsă, venind parcă de departe, iar sâmburele de lumină aprins în inimi părea o candelă deasupra icoanei Mântuitorului, Care se înalță din mormânt. Alteori melodia era puternică și furtunoasă, iar lumina din inimi se transforma în rugul arderii de tot. Din boltă cobora tremurător tenorul, ca ecoul bățăilor de aripi îngerești, care-ți cheamă gândurile spre Impă-

ratul Indurărilor. Apoi basul puternic îți cutremura ființa, ca să te smulgă pe deplin din lanțurile grijilor pământeste. Dar oricum era melodia: solo dulce sau cor puternic, dominând o voce sau alta, în piano blând sau forte cutremurător, cântarea umplea mereu de duh profund, întreg înaltul catedralei, iar credincioșii — bătrâni, tineri și copii deopotrivă — cuprinși de misterul sfânt al melodiei, stăteau împietriți în strane sau înlemniiți în mijloc de biserică, căutându-și din când în când cu privirea sufletele, care se pierdeau în sus, spre bolți, de

P. C. consilier Laur. Curea

unde se cernea o lumină blândă. Duhul Domnului Indurător — nădejdea credincioșilor — era acolo, în mijlocul celor adunați în numele Lui.

Laudă se cuvina mamelor și fetitelor, taților și tinerilor, care-și rup din timpul lor trudit și se adună, în fiecare săptămână, la repetiții îndelungate și obositoare și laudă se cuvina aceluia care, disprețuindu-și oboseala anilor și greutatea vremurilor, se învinge pe sine și învinge piedecile, reușind să creeze un cor, atât de trebuitor sufletelor ce se adună azi în marea catedrală.

ION ORĂȘTEAN

— PREMIUL NAȚIONAL PENTRU POESIE, s'a acordat în anul acesta poetului V. Voiculescu. Este încoronarea și cinstirea unei maturități poetice.

DIN UMBRA VREMII...

O timp, ce toate legi și le deslegi,
In lumea cărmuită de himere,
Sub cerul de iluzii efemere,
Pe-al nostru drum, cu noi, mereu alergii...

A ta făptură-i, poate, o părere
Cî'n umbra ei trăesc noroade ntregii...
Supuși sunt toți la ale tale legi
Și, te urmează Kosmusu'n tăcere...

Căci, mână ta, doar pașii ni-i îndreaptă
Și-a noastre zile's trecătoare dănu
Din bogăția-ți — Kronos — cea nedreaptă...

Pe scurtul drum, tu îți înșiri tiranii,
Cu-a lor enigme-i simt cum ne așteaptă
Ne'ndurători și reci, ne-așteaptă anii!...

VIRGIL ȘOTROPA

MERGE BĂDIȚA LA PLUG

Merge bădița la plug
Cu doi boi frumoși în jug
Cu resteie de oțel
Eu cu ochii după el
Cu biciul mereu pocnea,
Și din gură glăsuia:
— Mândruțică mândră ești,
Ca o zână din povești.
Mândră ochii tăi de mure,
Parcă's aduși din pădure
Din pădurea cu vâlcele
Strălucesc ca două stele...

Mândruță cu păr de-argint,
Dor ca'l tău nu-i pe pământ.
Frunză verde busuioac,
Mândra dorul tău e foc
Mândruțică dorul tău
Este foc, ce arde rău...

IONEL BULBOACA

ARTIN EFECT MODERN
PURGATIV

SPECTACOLE:

TEATRU:

„Lelița Pista”.

CINEMATOGRAFE:

ROYAL: „La șasesprezece ani”.
EGYTEM: „Osândiții”.
URANIA: „Expresul din Azur”.

Medicale

Știți cu toții, că viețuitoarele de pe fața pământului răsufală și în somn și în trezie, și când muncesc și când stau de geaba. Răsufalarea aceasta se face fără voia noastră, și nu o putem opri nici o minută de ceas. Cercați fiecare de vă țineți sufletul și aveți să vedeți, că nu veți putea multă vreme face treaba aceasta, căci aveți să simțiți neapărată nevoie ca să vă luați răsufalarea înainte. Dacă v'ați îndărji s'o țineți, vă înadușiți, vă învinețiți la față și fără voia dv., începeți să răsufalați. Acest lucru are un mare înțeles: că adică răsufalarea înseamnă viața. Cel ce nu mai poate sufla, se chiamă că a murit. Prin răsufalare, tragem în piept ceva ce nu se vede, dar acel ceva ne e absolut trebuincios pentru viață, căci dacă nu ne-ar fi trebuincios, n'am răsufala. Acel ceva ne înconjură de toate părțile și-i lăsat de Dumnezeu din belșug pentru toate viețuitoarele; învățați i-au pus numele de aer. Dacă omul nu poate trăi fără aer, înseamnă, că aerul este și el o hrană, o hrană nevăzută, dar fără de care nu putem trăi, o hrană pentru piept, pentru plămâni.

Hrana aceasta care se chiamă aer, ca orice fel de hrană, poate fi și mai bună și mai rea, și mai curată și mai murdară. Băgați dv. de seamă cu ce poftă răsufalați dimineața, când ieșiți din casă după o noapte de somn, par'că nu vă mai săturați; băgați dv. de seamă cât de bine vă simțiți după o ploaie binefăcătoare; cât de înecăcioasă e răsufalarea în pivnițe, în căruciume, în case murdare sau închise de multă vreme și în orice casă, unde stă multă lume.

Aerul cuprinde multe murdării sub formă de colb (praf). Uitați-vă într'o odaie la o șuviță de soare ce intră pe fereastră și aveți să vedeți o mulțime de firicițe de colb zburând încoace și 'ncolo prin acea șuviță. Praful acela nu-i numai în șuvița de lumină, ci în toată casa, dar nu se vede bine decât în ea.

Ei bine, după cum într'o odaie se găsește colb, tot așa se poate găsi și în tot văzduhul, care ne înconjură, și după cum se găsește praf, tot așa se poate găsi sămânța boalelor. Intr'o odaie unde-i colb nu avem ce face, tot trebuie să răsufălăm, va să zică tot trebuie să tragem pe piept aer din odaia aceea, și trăgând aer, trebuie să tragem și praful din el și toate necurătenile și sămânța boalelor.

De unde însă poate veni sămânța boalelor în aer?

Se știe că la tată n'are nimeni umbli-toare. Dacă într'o casă este un bolnav de tifos și ceiace iese el afară e aruncat la voia întâmplării, în orice loc, materia aceea care-i plină de sămânța boalei, parte intră în pământ și parte se usucă. După ce se usucă, se preface în colb (praf), iar colbul e luat de vânt, purtat în toate părțile și adus și pe blidul nostru cu mâncare, în gura noastră. Intr'o casă au fost doi bolnavi de tifos; tot ceiace ieșeau ei afară era aruncat pe o grămadă de gunoiu strâns pentru îngrășat pământul. S'au lecuiri oameni, când însă gunoiul acela a fost răscolit, încărcat și împrăștiat în țarină, ceiace au umbat în acest gunoiu au căpătat și ei tifos. Pentru ce? Pentru că materia plină de

sămânța boalei, aruncată pe gunoiu, s'a asc-cat; câtă vreme gunoiul a stat locului nu s'a întâmplat nimica, dar când a fost răscolit, colbul s'a împrăștiat în toate părțile, colb amestecat cu sămânța boalei, iar oamenii cari s'au tocmii să încarce, să care și să împrăștie gunoiul, au avut drept plată câte 5—6 săptămâni de boală.

În coptura pe care o scoate din piept un oftigos sunt milioane de semințe ale oftigiei. Dacă omul bolnav scuipește pe unde apucă, coptura aceea se usucă, se preface în praf (colb), praful e dus de vânt în casă, pe blide, în gura dtale și a mea, și ne putem îmbolnăvi. Vedeți dv. cum e omul. Când stați de pildă în biserică, știți tare bine că nu-i voie să fumați; dar tot așa de bine știți, că nu-i bine să scuipați pe jos și totuși tot scuipați o seamă dintre dv. Acum și în gări, și în școale, și în toate părțile aveți să vedeți afișuri, că nu-i voie să scuipați pe jos, pentru că cel ce scuipește poate fi ofticos, și prin asta poate primejdi pe ceilalți.

În America este însă o țară în care, dacă te prinde stupind pe drum, te amendează întâi cu 5 franci, a doua oară cu 25 și la urmă te și închide.

Cu toate celelalte boale molipsitoare e tot așa: sămânța lor se poate răspândi în aer și poate primejdi sănătatea altora. Pe aiurea această primejdie a fost înțeleasă ce toți și s'au făcut legi care apără pe cei sănătoși, după cum ați văzut c'a făcut statul acela din America.

(Va urma)

Dr. A. I.

Cronica externă

Franța nu ridică mânușa aruncată de anglo-saxoni

— „America în căutarea unor motive pentru conflict“. Axa e gata să înfrunte Statele-Unite. Declarațiile lui Roosevelt. Franța va ceda axei baze strategice în Tunis, Siria și în alte puncte. Acordul de armistițiu permite trecerea avioanelor de transport peste teritoriul francez. Francezii nu cedează Dakarul germanilor. Guvernul Statelor-Unite a primit depline puteri pentru distribuirea materiilor prime. Moscova desminte trimiterea de voluntari în Irak. Piloții englezi se antrenează în USA. Se cere internarea lui Hess. —

Croația are un rege

Atitudinea Franței și hotărârile Americii sunt la ordinea zilei. După îndelungate conciliabile, guvernul din Vichy a rupt cu politica de rezerve de până acum, acceptând colaborarea cu Germania.

La Vichy sunt respinse reproșurile americane, arătându-se, că Franța a fost obligată să ia în considerare realitățile și să se supună logiceii lor de fier. Statele Unite n'au pus nici măcar alimente în cantități suficiente la dispoziția populației franceze,

amenințată de cea mai cumplită foamete. O respingere a colaborării cu Germania, ar fi dus la o catastrofă economică a Franței.

Pe de altă parte, la Vichy se declară, că de data aceasta se va realiza solidaritatea continentală europeană. Rapoartele despre planurile unor acțiuni americane, îndreptate împotriva posesiunilor franceze, au provocat surprindere mare la Vichy. Se vorbește și despre eventuala rupere a relațiilor diplomatice dintre cele două țări.

America contra Franței

Din Washington se anunță, că marina de război americană a primit ordin să oprească în largul mărilor orice vas francez, dacă l'ar întâlni. Se știe, că în porturile americane au fost puse sub pază vapoarele de sub pavilion francez.

În cercurile congresului s'a răspândit șvonul, că amiralul Leahy, ambasadorul Statelor Unite la Vichy, va fi chemat la Washington spre a raporta asupra evenimentelor. Se crede, că Leahy ar fi cerut audiență urgentă dela mareșalul Petain. Senatorul Lee își continuă agitația pentru ocuparea Dakarului.

Cercurile apropiate guvernului din Washington cred, că d. Roosevelt în declarațiile sale va vorbi și despre chesti-

nea Franței. În cele mai înalte sfere americane a produs o dezamăgire extraordinară hotărârea guvernului Petain. Se subliniază, că declarațiile făcute de forurile competente franceze, au avut o influență hotărâtoare pentru ca guvernul din Washington să intervină la Londra în vederea îndulcirii blocadei contra Franței, admitând transporturile de alimente.

Dezamăgirea e și mai mare prin faptul, că prin hotărârea guvernului francez războiul s'a apropiat și mai mult de emisfera occidentală, având în vedere importanța strategică a posesiunilor franceze din Indiile Olandeze, America de Sud, Casablanca și Dakar.

Franța va ceda axei baze strategice în Tunis, Siria și alte puncte

„Basler Nachrichten“ află din Roma, că deși tratativele franco-germane, la care ia parte și Italia, nu s'au terminat încă, la Roma nu se ascunde, că obiectul tratativelor e cedarea unor baze strategice din Tunis, Siria și alte puncte din posesiunile franceze din bazinul Mediteranei pe seama

puterilor axei. Aceleași cercuri nu fac nici un secret din faptul, că axa depune toate eforturile în regiunea Mediteranei, în Asia Mică și în Africa de Nord, pentru a porni atacuri concentrice contra pozițiilor britanice din Egipt și Orientul Apropiat.

Siria și acordul de armistițiu

MTI transmite din Berlin, că în cercurile politice germane se afirmă, în legătură cu situația din Siria, că în virtutea acordului de armistițiu franco-german, avioanele de transport germane sunt autorizate să sboare deasupra teritoriilor franceze.

Havas-OFI anunță în același timp din Vichy, că în cercurile guvernului francez au fost surprinși de declarațiile lui Roosevelt, care a interpretat discursul ținut la radio de mareșalul Petain în sensul, că Franța pune la dispoziția Germaniei întreaga sa putere economică. Aceasta interpretare e și mai surprinzătoare, deoarece odată cu aceasta s'au făcut declarații semificioase, că Guyana franceză și Martinica ar putea fi ocupate și că cele zece vapoare franceze ancorate în porturile Americii, între care Normandia, au fost puse sub pază armată americană.

DREPTUL FRANȚEI

Toate aceste fapte nu pot fi explicate exclusiv prin motivări ideologice, cu care americanii caută să-și ascundă adevăratele lor planuri. Când în Mai 1940 Anglia a părăsit Franța, America n'a găsit de cuviință să vină în ajutorul francezilor. Franța, care luptă astăzi

pentru păstrarea poziției sale de mare putere, pentru integritatea teritoriului și imperiului francez, are toate drepturile să se înțeleagă cu învingătorul său în vederea unei reorganizări a continentului european. Ceeace nu înseamnă în nici un caz, că ar avea intenția de a ataca Anglia și cu atât mai puțin Statele Unite.

FRANȚA REFUZĂ PROVOCĂRILE ANGLO-SAXONILOR

Cu toate amenințările lui Eden în contra Siriei și cu toate bombardările aerodromurilor din Siria, Franța nu va vedea în aceasta intenția de atac al anglosaxonilor. Dealtfel declarațiile ambasadorului francez dela Washington, Henry Hays, în fața ziariștilor exprimă felul de a gândi a francezilor, care sunt adversarii oricărui conflict și au încredere în înțelepciunea și patriotismul lui Petain.

FRANCEZII NU CEDEAZĂ DACARUL

Tot ag. Havas comunică din Vichy, că guvernul francez desminte categoric știrea răspândită de ziarul „New-York Times“, că amiralul Darlan ar fi discutat cu Hitler și despre cedarea Daka-

rului ca bază strategică armatei germane.

Ag. Stefani declară, că Casa Albă ar fi adresat un apel oficial către poporul francez să se revolte împotriva lui Petain și Darlan. La New-York s'a răspândit dealtfel șvonul — anunță mai departe Stefani — că Roosevelt vrea ca Statele Unite să ia în posesia lor insulele Azore și Capul Verde, care asigură controlul coastelor de Vest ale Africii. Dar e vorba și de ocuparea altor posesiuni franceze. Partizanii intervenției au publicat un apel în care pretind ocuparea Dakarului, a insulelor Canare, Azore și Capul Verde, precum și a Martinicei. Acțiunea de ocupațiune ar fi executată de un corp expediționar american în colaborare cu forțele britanice.

SE CAUTĂ MOTIVE DE CONFLICT

„Völkischer Beobachter“ examinând problema americană într'un articol intitulat „Se caută motive de conflict“ scrie, că în revista americană „Life“ publicistul Luce numește epoca noastră „secol american“ și se pronunță pentru hegemonia ame-

ricană prin asigurarea solidarității mulțimilor americane. Völkischer spune, că Luce proclamă imperialismul american și să miră, că Roosevelt n'a pronunțat încă acest cuvânt.

AXA VA INFRUNTA AMERICA

La Roma „Relatione Internazionali“ comentează aceiași problemă și declară, că axa a știut dela început, că Statele Unite stau în dosul Angliei și că axa trebuie să se pregătească să înfrunte și America. Totuși poporul italian știe, că ajutorul american nu poate fi efectiv.

DECLARAȚIILE LUI ROOSEVELT

După boala sa, Roosevelt a asistat la prima conferință a presei. Întrebat, ce pă-

TRIBUNA ARDEALULUI

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANU

Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

ziar românesc ce apare pe teritoriul Ungariei. Este datorია flecării român ardelean să se aboneze, să citească și să răspândească ziarul nostru.

COSTUL ABONAMENTULUI:

Abonamentele, publicațiunile și inserările se primesc la Administrația ziarului în Deák Ferenc-u. 36. Pentru țărani 15 pengő anual, 8 pengő pe jumătate de an, 4 pengő pe 1/4 de an și 1.50 pengő pe lună. Pentru preoți, învățători și funcționari, 25 pengő pe an, 13 pengő pe 1/2 an, 7 pengő pe 1/4 de an și 2.25 pengő lunar.

Abonamentul general 30 pengő anual.

Pentru bănci, instituții și abonamentele de sprijin 50 pengő anual. Abonamentele în streinătate 40 P.

TRIBUNA ARDEALULUI

Abonamentele, publicațiunile și inserările se primesc la Administrația ziarului în Deák Ferenc-u. 36.

rere are despre faptul, că guvernul german s'a pronunțat, că va considera și Marea Roșie ca zonă de război. Președintele a răspuns, că întrebarea e dacă germanii vor ști într'adevăr să asigure în mod real blocarea Mării Roșii. Dealtfel — a mai adaugat Roosevelt — politica tradițională a Statelor Unite e asigurarea libertății mărilor. USA a mai dus războaie pentru libertatea mărilor, în două rânduri și fără ca să declare în prealabil război. Prima oară, acum 100 de ani împotriva Berberiei, iar a doua oară împotriva piraților englezi, francezi și spanioli din Marea Caraibilor.

Roosevelt a comunicat apoi ziariștilor, că guvernul Statelor Unite va introduce noi dispozițiuni pentru apărarea națională, încadrând întreaga populație în organismul apărării. În felul acesta și populația civilă va fi organizată în mod totalitar. La mai multe întrebări a ziariștilor, Președintele a răspuns, că situația e prea serioasă ca să poată răspunde prompt la orice întrebare, făcând declarații spontane. La întrebarea dacă va rechema pe Leahy și va rupe raporturile diplomatice cu Franța — Roosevelt n'a răspuns. La întrebarea, dacă USA va continua să trimită în Franța și în viitor lunar câte 2 vapoare încărcate cu alimente, a răspuns, că nu știe, dacă aceste vapoare vor pleca.

GUVERNUL AMERICAN A PRIMIT DEPLINE PUTERI PENTRU DISTRIBUIREA MATERIILOR PRIME

Din Washington se anunță dealtfel, că Senatul a votat cu unanimitate proiectul de lege, prin care acordă depline puteri guvernului în chestiunea distribuirii materiilor prime. Se subliniază, că prin promulgarea acestei legi în Statele Unite, încetează economia liberă.

NST comunică din Stockholm, că dacă avioanele engleze au cruțat până acum Franța de sub ocupație, actualmente la Londra se vorbește tot mai insistent de eventuala bombardare a Parisului.

În ceea ce privește tratativele franco-germane, ambele părți sunt rezervate. Nu se știe, dacă în adevăr germanii vor reține dela Paris trupele de ocupație.

(Continuare în pag. 4-a)

Delegația croată în frunte cu dr-ul Ante Pavelici a fost primită în cadrul unor mari solemnități la Roma

— Coroana regatului Croației a fost oferită Casei de Savoia. Italia și Croația au încheiat importante tratate

ROMA, 19. — Delegația croată condusă de drul Ante Pavelici, șeful guvernului croat din care au făcut parte mai mulți miniștri și personalități politice croate, a sosit la Roma, unde a fost primită cu toate onorurile.

După ce delegația a oferit coroana Croației Casei regale de Savoia, bărbații de stat croați au avut importante întreveneri cu miniștrii italieni, în urma cărora au fost încheiate anumite tratate între cele două state.

Un acord italo-croat pentru asigurarea drepturilor minorității italiene

ROMA, 19. (Stefani). — Primul ministru Mussolini a adresat o scrisoare dlui Ante Pavelici, șeful guvernului croat, în care spune între altele următoarele:

„Am onoare să confirm că guvernul italian în cel mai scurt timp va redacta textul acordului care va fi încheiat cu guvernul croat, care va avea menirea să reglementeze administrarea orașului Spalato și a insulei Curzola. Guvernul italian speră că în baza acordului dela Rapallo încheiat în interesul minorității italiene și cele următoare, minoritatea italiană din Dalmatia și de pe coasta Adriaticei, va primi asigurări pentru întreținerea liberă a limbii italiene și înființarea de școli și instituții proprii”.

În răspunsul care l-a dat scrisorii Duceului, d. Ante Pavelici a confirmat că este de acord cu conținutul ei.

CONDUCĂTORII CROAȚIEI AU FOST PRIMIȚI DE PAPA

ROMA 19. (Stefani). — Papa Piu al XII-lea a primit Duminică seara în audiență pe dr-ul Ante Pavelici. Audiența a durat 20 de minute. După audiență membrii delegației croate s'au dus la Biserica Sf. Petru.

Seara regele-împărat a oferit un dîneu. După dîneul membrii delegației croate s'au dus la gara Ostia, unde au fost însoțiți de Duce și de contele Ciano. Dr-ul Ante Pavelici a trecut, în revistă compania de onoare, după care și-a luat adio cordial dela conducătorul statului italian și ministrul de externe. Trenul a părăsit gara în sunetul imnurilor celor două țări la ora 22.

CARE VA FI INTINDEREA REGATULUI CROAT

ZAGREB 19. (Stefani). — Teritoriul noului regat va întrece ca întindere imperiul din jurul anului 1100 al regelui Zvonimir. Intinderea noului regat va fi de 115 miș kilometri pătrați, iar numărul locuitorilor va fi de aproximativ 7 milioane.

ȘTIRI

— REPREZENTANTUL pentru provincie al administrației ziarului nostru d. GRIGORE BOTU, se află de prezent la Óradna-Rodna, în vederea achiziționării de abonamente, rugăm cititorii noștri să-i acorde tot sprijinul.

— REPORTAJUL despre adunarea generală a „Regnei” sosindu-ne prea târziu îl vom publica în nrul nostru de mâine.

— BUCUREȘTI, 19. — După repatrierea germanilor din Bucovina și Dobrogea de Sud, imobilele cari au trecut în proprietatea statului român, vor fi vândute românilor de origine etnică română. Drept prioritate au refugiații. Ofertele de cumpărare trebuiesc înaintate până la 30 Iunie. (MTI).

— BERLIN, 19. (DNB). — În streinătate s'a răspândit știrea că profesorul Messerschmidt ar fi fost arestat. Cercurile competente din Berlin au declarat că aceste știri sunt lipsite de temiu. (MT).

VÂND motor Chevrolet, 4 cilindrii, bun pentru orice. Informații Kolozsvár-Cluj. Cimbalom-u. 13. 276

SE CERE INTERNAREA LUI HESS

Cazul Hess continuă să fie comentat. „Daily Mail” cere ca Rudolf Hess să fie dus într'un lagăr de concentrare, susținând că Hess e cea mai periculoasă bombă cu explozie ulterioară dintre toate ce au fost aruncate deasupra Angliei.

Ducele de Hamilton a fost numit în mod provizoriu în ministerul propagandei, fiind însărcinat cu chestiunea Hess, despre care Ducele i-a informat pe dnii Churchill și Duff Cooper.

CROAȚIA ARE UN REGE

În cursul zilei s'a produs și marele eveniment din istoria Croației: Delegații croați au oferit la Roma Duceului de Spoleto, al doilea fiu al Regelui-Împărat al Italiei, coroana Croației.

După 1000 de ani, Croația, o Croație mărită, are iarăși un Rege.

CRONICARUL

Declarațiile de impunere ale Cooperativelor

Ca urmare la anunțul ce s'a dat prin ziarul „Tribuna Ardealului” privind amânarea ce s'a acordat de către Ministerul de finanțe cooperativelor asociate în „Plugarul” centrala cooperativelor românești în constituire, de a putea depune declarațiile de impunere până la 30 Iunie 1941, comunicăm următoarele:

Trimitem tuturor cooperativelor circulara de mai jos, la care alăturăm modele de actele pe cari trebuie să le întocmească. Atât declarațiile de impunere, cât și anunțurile către Tribunal le putem face numai pentru cooperativele cari ne-au depus bilanțul. Acele cooperative cari până la 27 Maiu nu vor primi circulara și anexele ei, să ne anunțe imediat pentru a le putea trimite din nou, deoarece poșta ne restituie multe scrisori adresate cooperativelor, din motivul că acestea ar fi necunoscute. Ni se va indica adresa pe care să trimitem instrucțiunile, pentru ca să fie primite cu siguranță.

Cooperativele cari nu ne-au depus bilanțul vor trebui să îngrijească singure de întocmirea declarațiilor de impunere și actelor către Tribunal.

Iată textul instrucțiunilor:

INSTRUCȚIUNI

Pentru ținerea adunărilor generale ordinare 1940.

Aci anexat avem onoare a Vă trimite formulare-tip de convocarea și ținerea adunării generale ordinare, privind gestiunea anului 1940. Vă atragem în deosebi atențiunea asupra faptului, că în conformitate cu legiurile în vigoare, declarația de impunere urmează a fi înaintată, excepțional în anul acesta cel mai târziu până la 30 Iunie anul curent, și cum bilanțul depus trebuie să fie aprobat și de adunarea generală, altcum declarația depusă nu se ia în seamă și cooperativă va fi amendată, trebuie să puneți toată diligența, ca imediat să procedați, în ședința consiliului de administrație, la fixarea datei când să se țină adunarea la primul, dacă sunt destui membri prezenți și când eventual la al doilea termen.

Procesul verbal al ședinței consiliului stabilește, ziua când să se țină adunarea generală, se va scrie în condica (registru) de ținerea ședințelor consiliului de administrație, și data ținerii va fi fixată astfel ca dela afișarea convocatorului la primărie și în localul cooperativei până în ziua adunării să fie cel puțin 15 zile. Se recomandă ca publicarea convocării adunării generale să se facă cel puțin odată și prin baterea tobei. (Un model al procesului verbal al acestei ședințe aflați între anexele instrucțiunilor).

Deodată cu stabilirea datei adunării generale veți înainta o cerere către Pretură (Főszolgabíroság) pentru obținerea autorizației de a putea ține adunarea, la care cerere veți anexa și ordinea de zi.

Deodată cu ședința consiliului de administrație pentru fixarea termenului când să se țină adunarea generală, veți cuprinde în procesul-verbal și Raportul Consiliului de Administrație, către adunarea generală — al cărui text încă este anexat aci.

Comisia de cenzori încă va copia în condica de ședințe a Comisiei de cenzori, raportul său, al cărui text încă îl aflați între anexele prezentelor instrucțiuni.

Rapoartele, atât al Consiliului cât și al Comisiei de cenzori, anexate aci, încă se vor semna de cei în drept, fiindcă din acelea vor trebui anexate câte un exemplar și la declarația de impozit, și la bilanțul ce se va înainta Tribunalului ca instanță unde se ține registrul firmelor.

Asemenea Bilanțul și Contul de Profit și Pierdere, copiate în câte două exemplare de noi și cari vi se vor expedia peste câteva zile, încă vor trebui subscrise de membrii Consiliului și de cenzori, urmând ca apoi ca un exemplar din acelea să fie anexat la declarația de impunere, iar al doilea exem-

plar să se înainteze Tribunalului.

Veți griji ca ședința adunării generale să se țină în localul și fix la ora arătată în convocator, stabilindu-se numărul membrilor prezenți, prin înscrierea lor cu numele în tabloul de prezență, care se semnează de președinte și verificatori. Dacă se constată că, cei prezenți nu întrucesc majoritatea prevăzută de statut (1/3 din membrii înscriși) se încheie procesul-verbal, al cărui model îl aflați între imprimatele alăturate aci și are mențiunea „pentru prima ședință”.

Acest proces-verbal se va scrie de-adreptul în condica de ședințe, a adunării generale, dar se vor semna de către președinte și verificatori și cele două exemplare model anexate aci, fiind necesare pentru autorități.

Terminând aceasta, cu o oră mai târziu, orei fixate pentru prima ședință, veți ține adunarea generală în a II-a ședință, când iară veți înscrie membrii prezenți în alt tablou și veți proceda la deliberarea obiectelor prevăzute în ordinea de zi. Pentru această ședință vă servește modelul „Proces-Verbal” notificat „a II-a ședință”, și la redactarea căruia veți proceda întocmai cum vi se arată mai sus pentru cel al ședinței prime (înscrierea și semnarea).

Dacă însă s'ar întâmpla, ca în prima ședință să se întrucescă 1/3 din membrii înscriși, atunci adunarea se va ține în prima ședință, și se va încheia procesul-verbal proiectat pentru ședința a II-a cu modificările însă „că adunarea a întrunit majoritatea prevăzută de statut și astfel este în drept a lua hotărâri valide”.

Vă rugăm ca în decursul desbaterilor să respectați ordinea de zi și întrucât se poate și hotărârile să fie luate în sensul din model.

În curând veți primi declarația de impunere și actele întocmite de noi pe cari va trebui să le depuneți la autoritățile fiscale și judecătorești. Până atunci însă trebuie să executați fără întârziere cele de mai sus pentru a nu fi expuși la amenzi.

„PLUGARUL”

Centrala Cooperativelor Românești în Kolozsvár-Cluj.

Mica Publicitate

CAUT locuință confortabilă cu 6, 7 sau 8 camere, eventual schimb locuința mea cu 5 camere confort, din Kolozsvár-Cluj. Mátyás kir.-tér. Inf.: „Transilvania”, ingatlanforgalmi iroda, Mátyás kir.-tér 18. 278

DOAMNĂ inteligentă, de religie ortodoxă, creștină, caută post de doamnă de conversație. Se angajează să conducă gospodăria la un domn singur. Ofertă sub: „Merge și în provincie”. 279

CAUT păzitor de grădină. Adresa: Kolozsvár-Cluj, Györgyfalvi-u. 31/c. 280

CAUT olar de mână pentru angajare imediată. Oferte scrise la „Ceramica Boros” Marosvásárhely-Tg.-Mureș, Uj-u. 29. 277

VÂND sau schimb două mașini de îmblătit complete, în perfectă stare din România cu bani, imobil sau mașini, în valoare corespunzătoare. Inf.: Vajas, Cimbalom-u. 5—7. 273

SCHIMBĂM moșie boierească cu întindere de 100 jugăre pe linia Arad—Timișoara cu casă din Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmárnémeti. Dr. Ligeti, birou de intermediare, Kolozsvár, Horthy M.-ut. 9. 271

SCHIMBĂRI de imobile se fac în condițiuni favorabile în biroul de intermediare dr. Ligeti Miklós, Kolozsvár, Horthy M.-ut 9 sz. Plătim și în numerar cu permis. 270

CAUT pentru cumpărare Istoria familiilor nobile române de I. Pușcariu. Ioan Ratz, Kolozsvár-Cluj, Mátyás kir.-tér 18. 274

DE VÂNZARE mașină de scris de birou originală engleză, în stare perfectă cu 3 suluri. Se poate vedea în Kolozsvár-Cluj, Jozsika-u. Telefon 13.01. 275

Cronica externă

(Urmare din pag. 3-a)

MOSCOVA DESMINTE TRIMITEREA UNOR VOLUNTARI IN IRAK

Între alte evenimente ale zilei se subliniază o desmințire din Moscova. Svonul răspândit ieri de radio din Beirut, că guvernul sovietic, sprijină plecarea aviatorilor voluntari în Irak, a fost desmințit de Ag. Tass.

PILOȚII ENGLEZI SE VOR ANTRENA IN USA

DNB. transmite din Washington, că ministerul de război al Statelor Unite a aprobat cererea ca aviatorii britanici să fie autorizați să-și facă antrenamentul necesar în America.

CINEMA ROYAL: rulează mâine pentru ultima dată filmul Metro:

LA ȘAISPREZECE ANI

Istoria primului amor, este atât de impresionantă încât toți cari îl vor vedea, vor retrăi aceste clipe. În rolurile principale: Mickey Rooney, Judy Garland și Ronald Sinclair.